

Beslutningsforslag nr. B 2. Fremsat den 2. oktober 1985 af Thoft (SF), Margrete Auken (SF), Leif Hermann (SF), Hannø Jacobsen (SF), Albrechtsen (VS), Anne Grete Holmsgård (VS), Elisabeth Bruun Olesen (VS) og Tinning (VS)

Forslag til folketingsbeslutning

om kommuners mulighed for at afvise anløb af visse militære fartøjer

Folketinget opfordrer regeringen til at give kommunalbestyrelser mulighed for i fredstid at nægte anløb af krigsskibe, medmindre skibets fører afgiver erklæring om, at skibet ikke medbringer A-, B- eller C-våben.

Bemærkninger til forslaget

Ifølge de internationale søfartsregler (IMCO) er civile skibe pålagt at meddele oplysning om skibets ladning ved anløb i danske havne. Såfremt der er tale om ladning af særlig farlig karakter eller skibet drives med atomkraft, kan havnemyndigheden nægte skibet tilladelse til anløb eller pålægge særlige sikkerhedsmæssige forskrifter fulgt. For militære skibe er disse regler sat totalt ud af kraft.

Det giver tre sæt problemer. For det første har de ansvarlige myndigheder i en katastrofesituation ingen viden om, hvad militære skibe medfører af sprængstoffer, kemiske/bakteriologiske kampmidler eller atomvåben, for det andet er det sandsynligt, at det danske ønske om, at der ikke må befinde sig atomvåben på dansk område i fredstid, i det mindste somme tider bliver overtrådt, for det tredje er der den meget store risiko for havnebyernes befolkning, som brand, uheld eller terroristangreb medfører – i betragtning af, at danske havne gennemgående altid ligger midt i bycenteret.

Kommunalbestyrelsen har det principielle ansvar for at byens katastrofeberedskab kan fungere, men dette katastrofeberedskab er slet ikke dimensioneret til at klare uheld, som kan betyde udslip af radioaktivt materiale eller kemiske/bakteriologiske kampstoffer. Netop derfor er det vigtigt, at kommunalbestyrelsen har mulighed for at sige nej til at modtage sådanne skibe, der måtte anses for at indebære en særlig stor risiko for civilbefolkningen.

Forslagsstillerne ønsker ikke med dette forslag, at påtvinge kommunerne nogen bestemt holdning. Det overlades derfor til det kommunale selvstyre at afgøre, hvorvidt man ønsker at modtage militære fartøjer, der nægter at afgive erklæring om, at de ikke medfører de nævnte typer våben.

Det er således kendt, at hverken USA eller Sovjet ønsker at oplyse, hvorvidt der findes våben af de omtalte typer om bord. Men forslagsstillerne mener ikke, man kan nøjes med de tidligere danske tillidserklæringer om, at omverdenen kender de danske reservationer for så vidt angår atomvåben i fredstid, og at det går vi ud fra overholdes. Såfremt man ikke blot en gang imellem overtræder den danske reservation, kunne man jo lige så godt afgive en erklæring om, at krigsskibe, der anløber danske havne, ikke medfører atomvåben. Forslagsstillerne henviser i denne forbindelse også til den voldsomme amerikanske vrede over, at New Zealand ønskede, at amerikanske skibe skulle afgive erklæring om ikke at medføre atomvåben. Hvis den new zealandske regerings ønsker umiddelbart blev overholdt, ser forslagsstillerne intet grundlag for den amerikanske vrede.

Forslagsstillerne har ikke ønsket at forplumre debatten med definitioner af begreber som krise- og krigstid, hvorfor forslaget er begrænset til at omfatte fredstid, dvs. under de nuværende omstændigheder.

Forslagsstillerne har ligeledes ønsket – i denne forbindelse – at undgå debat om, hvorvidt der i hver havn, ved hvert besøg, skal opstilles en egentlig kontrolinstans, hvorfor forslaget blot forudsætter, at skibsføreren afgiver en korrekt erklæring.

Forslagsstillerne har ønsket, at reglen skal gælde såvel A-, B- som C-våben, da disse ved brand, andre uheld eller terroristangreb kan forårsage helt uoverskuelige skader på det pågældende lokalsamfund. Med en række militære uheld i tankerne (Harpoon-sagen f.eks.) kunne der også være grund til at medtage skibe, som medfører skarp ammunition. Forslagsstillerne har dog – i denne forbindelse – ikke ønsket dette medtaget.